

Τα οφέλη του παιχνιδιού με τρένα για τα παιδιά

Dr Salim Hashmi, King's College London

Περίληψη

Τα παιδιά παίζουν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και χρησιμοποιούν πολλά διαφορετικά παιχνίδια. Η ποικιλία των αλληλεπιδράσεων έχει διάφορα οφέλη για την ανάπτυξη των παιδιών. Το παιχνίδι με τρένα είναι κάτι που απολαμβάνουν πραγματικά, ενώ μπορούν να παίξουν με διαφορετικούς τρόπους, όμως ποια είναι τα ιδιαίτερα οφέλη που προσφέρουν; Για να απαντηθεί αυτό το ερώτημα, εξετάστηκαν επιστημονικές μελέτες για το παιχνίδι των παιδιών με τρένα από έναν ερευνητή με εμπειρία στον τομέα του παιχνιδιού. Τριάντα έξι μελέτες από όλο τον κόσμο έχουν διερευνήσει αυτό το παιχνίδι των παιδιών και έχουν διαπιστώσει ότι όταν τα παιδιά που παίζουν με τρενάκια, ενθαρρύνονται και δίνουν ζωή στα παιχνίδια, ενώ παράλληλα αφηγούνται ευφάνταστες ιστορίες. Τα παιδιά επίσης στήνουν και οργανώνουν όλα τα τρενάκια και τις ράγες είτε ως προετοιμασία για το παιχνίδι είτε απλώς επειδή το απολαμβάνουν. Και οι δύο τύποι παιχνιδιού αφορούν παιδιά που παίζουν μόνο τους ή με άλλους ανθρώπους. Όταν παίζουν με άλλους, τα μοτίβα του παιχνιδιού τους με τα τρενάκια, τα οδηγούν στο να μιλούν πιο φιλοκοινωνικά (και αποδιοργανωτικά) -και περισσότερο για τις δικές τους επιθυμίες και στόχους- από ό,τι όταν παίζουν με άλλα παιχνίδια. Τέλος, παρόλο που ορισμένα παιδιά φαινόταν να προτιμούν το παιχνίδι με τρενάκια περισσότερο από άλλα παιδιά, υπήρχαν πραγματικά λίγες διαφορές, ιδιαίτερα μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, στον τρόπο με τον οποίο έπαιζαν. Αυτό μας δείχνει ότι όταν τα παιδιά παίζουν με τρένα, τους δίνεται η ευκαιρία να αναπτύξουν και να εξασκήσουν ωφέλιμες δεξιότητες. Αυτές περιλαμβάνουν: δημιουργικότητα και φαντασία, γλωσσικές δεξιότητες, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και γενική κατανόηση των άλλων, καθώς και κάποιες δεξιότητες σκέψης που είναι σημαντικές για την επίλυση προβλημάτων. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν σημαντικές δεξιότητες απλά και μόνο παίζοντας με τρένα.

Γιατί το παιχνίδι με τρένα μπορεί να είναι ευεργετικό για την ανάπτυξη των παιδιών;

Τα παιδιά παίζουν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Παίζουν μόνο τους, παίζουν με άλλους, παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια, βιντεοπαιχνίδια, θέατρο και με διάφορα παιχνίδια. Εδώ και δεκαετίες, επιστήμονες και ερευνητές, όπως εγώ, ανακαλύπτουν όλο και περισσότερα για το πόσο σημαντικό είναι το παιχνίδι, σε όλες του τις μορφές, για την ανάπτυξη και την ευημερία των παιδιών.

Ένα μέρος του παιδικού παιχνιδιού που ξεχωρίζει πραγματικά είναι ότι συχνά περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά είδη παιχνιδιών. Ο τρόπος με τον οποίο παίζουν τα παιδιά ποικίλλει ανάλογα με το ποιο παιχνίδι έχουν διαθέσιμο και μπορεί να κυμαίνεται από το να χρησιμοποιούν τα χέρια τους για να εξερευνήσουν τα φυσικά μέρη των παιχνιδιών, μέχρι να οργανώνουν και να στήνουν τα παιχνίδια και στη συνέχεια να ξεκινούν το παιχνίδι ρόλων με αυτά. Υπάρχει ένα υπέροχο απόσπασμα που λέει ότι τα παιχνίδια μπορούν να λειτουργήσουν ως «προτροπή για τη φαντασία» (Cohen & MacKeith, 1991, σ. 24), το οποίο αντικατοπτρίζει αυτή την ιδέα, ότι δηλαδή τα παιχνίδια μπορούν να ωθήσουν τα παιδιά να δημιουργήσουν συγκεκριμένες ιστορίες, χαρακτήρες και ηχητικά εφέ που συνοδεύουν και

δομούν τον τρόπο με τον οποίο παίζουν (Singer & Singer, 1990- Trawick-Smith κ.ά., 2015). Πέρα από το να παίζουν μόνα τους με τα παιχνίδια, τα παιδιά αφηγούνται επίσης ιστορίες ή ανακοινώνουν τι κάνουν, μπορεί να αλληλεπιδρούν με άλλα παιδιά ή ενήλικες με τους οποίους παίζουν, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να διαπραγματευτούν τι είναι αυτά τα παιχνίδια, σε ποιον ανήκουν ή ποια είναι η «ιστορία». Μπορεί να παρουσιάσουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και άλλες σκέψεις τους στο πώς οργανώνουν ή στήνουν τα παιχνίδια. Και μπορεί πραγματικά να αρχίσουν να εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους όχι μόνο με τις ιστορίες και τους χαρακτήρες που δημιουργούν, αλλά και με το να προσποιούνται ότι τα παιχνίδια τους είναι κάτι εντελώς διαφορετικό.

Μήπως όμως ορισμένα παιχνίδια δίνουν στα παιδιά τη δυνατότητα να παίζουν με συγκεκριμένους τρόπους που είναι ευεργετικοί για την ανάπτυξή τους; Η απάντηση φαίνεται γενικά να είναι «ναι». Σε μια μελέτη, που πραγματοποιήθηκε από εμένα και τους συναδέλφους μου Dr Sarah Gerson και Dr Ross Vanderwert στο Πανεπιστήμιο του Κάρντιφ, διαπιστώθηκε ότι το παιχνίδι με κούκλες ενεργοποιεί περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με την επεξεργασία κοινωνικών πληροφοριών, οι οποίες εμπλέκονται σε δεξιότητες όπως η ενσυναίσθηση. Αυτό σημαίνει ότι παρέχει μοναδικές ευκαιρίες για την εξάσκηση αυτού του είδους δεξιοτήτων, σε σύγκριση με δραστηριότητες όπως τα παιχνίδια σε tablet (Hashmi κ.ά., 2021, 2022). Άλλοι επιστήμονες και ερευνητές μελέτησαν πιο κατασκευαστικά παιχνίδια, όπως τα τουβλάκια, και διαπίστωσαν ότι αυτού του είδους τα παιχνίδια παρέχουν ευκαιρίες στα παιδιά να αναπτύξουν δεξιότητες σκέψης που σχετίζονται με τα μεγέθη, τα σχήματα και τις θέσεις των διαφόρων αντικειμένων (Ferrara κ.ά., 2011), καθώς και τις δεξιότητες ανάγνωσης και μαθηματικών (Hanline κ.ά., 2009). Ακόμη και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και τα παιχνίδια στον υπολογιστή έχει διαπιστωθεί ότι είναι ευεργετικά για τον τρόπο σκέψης και ορισμένες κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών (Granic κ.ά., 2014).

Τι συμβαίνει λοιπόν για τα τρενάκια και τα σετ που τα συνοδεύουν; Αυτού του είδους τα παιχνίδια μπορεί να συμβάλλουν στο παιχνίδι ρόλων των παιδιών, όπως συμβαίνει με τις κούκλες, αλλά μπορούν επίσης να δώσουν στα παιδιά την ευκαιρία να ασχοληθούν με τις ράγες και να εξερευνήσουν πώς κινούνται τα ίδια τα τρένα. Τι λέει όμως η τρέχουσα επιστημονική έρευνα σχετικά με τα οφέλη που αποκομίζουν τα παιδιά από το παιχνίδι με τρένα;

Πώς μπορούμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα;

Για να απαντήσω στο ερώτημα σχετικά με το τι γνωρίζουμε για τα οφέλη που έχει για τα παιδιά το παιχνίδι με τρενάκια, πραγματοποίησα μια συστηματική αναζήτηση όλων των επιστημονικών ερευνών που έχουν δημοσιευτεί γύρω από αυτό το θέμα (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το τι περιελάμβανε η αναζήτηση, βλέπε Παράρτημα 1). Πάνω από 1.600 επιστημονικές ερευνητικές εργασίες έχουν ασχοληθεί με *οτιδήποτε* σχετικό με τα τρενάκια, αλλά **μόνο 36 επιστημονικές μελέτες έχουν εξετάσει τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους τα παιδιά παίζουν με τρενάκια ή ποια είναι τα οφέλη αυτού του παιχνιδιού.**

Διάβασα και τις 36 μελέτες και κατέγραψα βασικές πληροφορίες από καθεμία, οι οποίες περιλάμβαναν (1) τη χώρα στην οποία έγινε η μελέτη, (2) την ηλικία, το φύλο και οποιαδήποτε άλλα αναφερόμενα χαρακτηριστικά των παιδιών που έλαβαν μέρος, (3) ποια

πτυχή του παιχνιδιού με τρενάκια εξέταζε η μελέτη και (4) ποια ήταν τα ευρήματα. Οι βασικές τάσεις, τα ευρήματα και τα συμπεράσματα από αυτές τις μελέτες παρουσιάζονται παρακάτω.

Τι είδους επιστημονικές έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί για το παιχνίδι των παιδιών με τρένα;

Επιστήμονες από όλο τον κόσμο μελετούν το παιχνίδι των παιδιών με τρενάκια. Παρόλο που πάνω από τις μισές μελέτες (58%) μελέτησαν παιδιά στη Βόρεια Αμερική (18 στις ΗΠΑ, τρεις στον Καναδά) και το ένα τέταρτο των μελετών (25%) μελέτησαν παιδιά στην Ευρώπη (τρεις στο Ηνωμένο Βασίλειο, τέσσερις στη Γαλλία, μία στην Ιταλία, μία στη Φινλανδία), το υπόλοιπο 17% των μελετών διερεύνησε το παιχνίδι των παιδιών με τρενάκια στην Αυστραλία, στην Τουρκία, στην Κίνα και στο Κατάρ.

Οι επιστήμονες ερευνούν πολλές διαφορετικές ομάδες παιδιών. Τα τρία τέταρτα των μελετών μελέτησαν αγόρια και κορίτσια, χωρίς γνωστές κλινικές διαγνώσεις, από διαφορετικά κοινωνικοδημογραφικά υπόβαθρα και από διαφορετικές εθνικές, πολιτιστικές ή φυλετικές ομάδες. Το υπόλοιπο 25% εξέτασε πώς έπαιζαν με τρενάκια παιδιά με νευροδιαφοροποιήσεις ή παιδιά με διαφορετικές μακροχρόνιες παθήσεις υγείας. Κατά μέσο όρο, τα παιδιά που συμμετείχαν στις ερευνητικές μελέτες ήταν πέντε ετών, αλλά το συνολικό εύρος ήταν από 1 έτους έως 15 ετών.

Οι επιστήμονες θέτουν πολλά διαφορετικά ερωτήματα σχετικά με το παιχνίδι με τρένα. Στις 36 μελέτες, **οι μισές εξ αυτών διερεύνησαν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους τα παιδιά παίζουν:** Παίζουν θέατρο και δημιουργούν φανταστικές ιστορίες; Στήνουν και κατασκευάζουν τις σιδηροδρομικές γραμμές, τα τρενάκια και άλλα παιχνίδια; Αν παίζουν με άλλο παιδί ή ενήλικα, πώς περιηγούνται στο παιχνίδι με το άλλο άτομο; Πάνω από τα δύο τρίτα των μελετών αφορούσαν παιδιά που έπαιζαν μαζί με άλλο άτομο, ενώ **ορισμένες μελέτες (31%) εξέτασαν τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά κοινωνικοποιούνταν με άλλα άτομα όταν έπαιζαν με τρενάκια. Κάποιες μελέτες (19%) εξέτασαν τον τρόπο με τον οποίο το παιχνίδι με τρενάκια παιχνιδιών σχετίζεται με την ανάπτυξη των παιδιών,** ιδίως όσον αφορά τη γλώσσα, τις κοινωνικές συμπεριφορές και την κατανόηση των άλλων ανθρώπων. Τέλος, **πάνω από το ένα τρίτο των μελετών (39%) διερεύνησε αν κάποια παιδιά προτιμούν να παίζουν με τρενάκια σε σύγκριση με άλλα παιχνίδια και εξέτασε αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ διαφορετικών ομάδων παιδιών (π.χ. ανάλογα με τη νευροδιαφορετικότητα ή το φύλο).**

Τι βρήκαν αυτές οι επιστημονικές έρευνες όσον αφορά το παιχνίδι των παιδιών με τρένα;

Πώς παίζουν τα παιδιά με τα τρενάκια;

Παιδιά από όλο τον κόσμο καταπιάνονται με το παιχνίδι ρόλων με τρενάκια. Μελέτες που αφορούσαν παιδιά στην Κίνα (Chu κ.ά., 2006), την Αυστραλία (Desha κ.ά., 2003) και στην Αμερική (Howe κ.ά., 2022a) διαπίστωσαν ότι τα παιδιά ασχολούνται με το παιχνίδι ρόλων με τρενάκια. Τα αγόρια και τα κορίτσια σε αυτές τις έρευνες ήταν γενικά παρόμοια στο παιχνίδι ρόλων με τρενάκια (Desha κ.ά., 2003- Howe κ.ά., 2022a) και το έκαναν στον ίδιο

βαθμό όπως και με άλλα παιχνίδια (Desha κ.ά., 2003). Ωστόσο, παρόλο που η ποσότητα παιχνιδιού ρόλων με τρενάκια ήταν η ίδια, μια μελέτη διαπίστωσε ότι το παιχνίδι ρόλων μπορεί να ήταν διαφορετικό: όταν έπαιζαν με τρενάκια, το παιχνίδι ρόλων συχνά επικεντρωνόταν γύρω από το τι ήταν τα παιχνίδια (δηλαδή έπαιζαν με «θέματα τρένων»), ενώ με άλλους τύπους παιχνιδιών τα θέματα του παιχνιδιού ήταν αρκετά διαφορετικά από τα θέματα των ίδιων των παιχνιδιών (Howe κ.ά., 2022a- Petrakos & Howe, 1996).

Υπήρχαν κάποιες καταστάσεις στις οποίες τα παιδιά εμπλέκονταν λιγότερο στο παιχνίδι ρόλων με τρενάκια. Μια μελέτη διαπίστωσε ότι τα παιδιά με νευροδιαφορικές διαταραχές ήταν λιγότερο πιθανό να καταπιάνονται με το παιχνίδι ρόλων με τρενάκια (Desha κ.ά., 2003) και τα παιδιά που ήταν λιγότερο εξοικειωμένα με τα τρενάκια ασχολήθηκαν επίσης λιγότερο με το παιχνίδι ρόλων με τρενάκια (Howe κ.ά., 1993). Σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά μπορεί να μη γνωρίζουν πώς να παίζουν προσποιητά με τρενάκια, μελέτες έχουν επίσης διαπιστώσει ότι τα παιδιά μπορούν να μάθουν πώς να το κάνουν παρακολουθώντας ένα άλλο άτομο την ώρα του παιχνιδιού ρόλων (Dalgin-Eyüp & Ulke-Kurkcuoğlu, 2021).

Το παιχνίδι ρόλων δεν είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο τα παιδιά παίζουν με τα τρενάκια. Στις ερευνητικές μελέτες τα παιδιά έπαιζαν επίσης με τρενάκια στήνοντας τις ράγες, τα τρένα και άλλα σχετικά παιχνίδια (π.χ. τον σιδηροδρομικό σταθμό) (Howe κ.ά., 2022a). Ορισμένοι από τους ερευνητές το μετέτρεψαν μάλιστα σε «έργο επίλυσης προβλήματος», όπου ζήτησαν από τα παιδιά να κατασκευάσουν μια σιδηροδρομική γραμμή για να ταιριάζει με ένα συγκεκριμένο μοτίβο, προκειμένου να δουν πώς μιλούν και χειρονομούν στον εαυτό τους για να βοηθήσουν στην επίλυση αυτού του προβλήματος (Sprektor- Levy κ.ά., 2017). Αντίστοιχα με το παιχνίδι ρόλων, σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά μπορεί να μη γνωρίζουν πώς να παίζουν με τρενάκια με αυτό τον τρόπο, μπορούν να μάθουν πώς να το κάνουν παρακολουθώντας ένα άλλο άτομο να τοποθετεί τα τρένα και τις ράγες (Besler & Kurt, 2016).

Τα παιδιά επιδεικνύουν επίσης το χιούμορ τους όταν παίζουν με τρενάκια. Σε ορισμένες μελέτες οι επιστήμονες εξέτασαν τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά εμπλέκουν το χιούμορ όταν παίζουν με παιχνίδια, μεταξύ των οποίων και τα τρενάκια (Paine κ.ά., 2019, 2021). Μεταξύ πολλών άλλων πραγμάτων, τα παιδιά επινοούσαν ανούσιες λέξεις και φράσεις, έλεγαν αστείες ιστορίες, έβγαζαν αστείες φωνές και ηχητικά εφέ, πείραζαν τα άτομα με τα οποία έπαιζαν και έκαναν ανόητες κινήσεις με το σώμα!

Πώς κοινωνικοποιούνται τα παιδιά όταν παίζουν με τρενάκια;

Τα παιδιά στις μελέτες έπαιζαν με τρενάκια και μόνα τους και με άλλα άτομα. Σε γενικές γραμμές, οι μελέτες διαπίστωσαν ότι όταν τα παιδιά βρίσκονται με συνομηλίκους τους, τείνουν να παίζουν με παιχνίδια όπως τα τρένα μόνα τους σε μικρότερες ηλικίες, αλλά καθώς μεγαλώνουν παίζουν με άλλους (Parten, 1933- Roggman, 1989). Εκτός από το ότι το παιχνίδι των παιδιών με τρενάκια γίνεται πιο κοινωνικό καθώς μεγαλώνουν, μια μελέτη διαπίστωσε ότι η εξοικείωση με τα τρενάκια βοήθησε τις αλληλεπιδράσεις των παιδιών σχετικά με το παιχνίδι τους να γίνουν πιο αυθόρμητες και ομαλές (Alhaddad κ.ά., 2018).

Ορισμένες από τις μελέτες διαπίστωσαν επίσης ότι **ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά επικοινωνούν μεταξύ τους όταν παίζουν με παιχνίδια είναι διαφορετικός**, ανάλογα με

ποιον παίζουν (Leach κ.ά., 2019ab, 2022ab) και με τι παίζουν (Howe κ.ά., 2022a, 2022b). Συγκεκριμένα, βρέθηκε ότι, όταν τα παιδιά παίζουν με τρενάκια, είναι πιο κοινωνικά (όντας ταυτόχρονα πιο φιλοκοινωνικά και πιο αποδιοργανωτικά), σε σύγκριση με όταν παίζουν με άλλα παιχνίδια (Howe κ.ά., 2022b), και κάνουν συζητήσεις που αντανακλούν τους δικούς τους στόχους, επιθυμίες και προθέσεις για το παιχνίδι (Howe κ.ά., 2022a).

Πώς συνδέεται το παιχνίδι με τρενάκια με την ανάπτυξη των παιδιών;

Δεν υπάρχουν πολλές μελέτες που να εξετάζουν την ανάπτυξη των παιδιών συγκεκριμένα, αλλά **μπορούμε να αντλήσουμε πολλά για το πώς το παιχνίδι με τρενάκια σχετίζεται με την ανάπτυξή τους από τις μελέτες που εξετάζουν το παιχνίδι και τις κοινωνικές συμπεριφορές των παιδιών** (βλ. ενότητα σχετικά με τα βασικά μηνύματα παρακάτω). Μια μελέτη διαπίστωσε ότι η γλωσσική παραγωγή των παιδιών αυξήθηκε σε διάστημα τριών μηνών όταν τους δόθηκαν παιχνίδια, συμπεριλαμβανομένων των τρένων, για να παίζουν (O'Brien, 2016). Ωστόσο, τα παιδιά που δεν έπαιζαν με τα τρενάκια επίσης μιλούσαν περισσότερο ύστερα από τρεις μήνες, οπότε αυτό μπορεί να οφείλεται απλώς στο ότι η γλώσσα των παιδιών αναπτύσσεται καθώς μεγαλώνουν. Άλλες μελέτες έχουν εξετάσει συγκεκριμένους τύπους γλώσσας που χρησιμοποιούν τα παιδιά όταν παίζουν με παιχνίδια όπως τα τρενάκια. Συγκεκριμένα, ορισμένες έρευνες έχουν διαπιστώσει ότι **τα παιδιά μιλούν για τις απόψεις και τον εσωτερικό κόσμο των άλλων (άνθρωποι, παιχνίδια και χαρακτήρες που έχουν δημιουργήσει) όταν παίζουν με παιχνίδια, συμπεριλαμβανομένων των παιδικών τρένων** (Leach κ.ά., 2015- Howe κ.ά., 2022a).

Υπάρχουν παιδιά που προτιμούν να παίζουν με τρενάκια;

Ναι! Σε μελέτες που εξέτασαν πώς διαφορετικές ομάδες παιδιών βιώνουν το παιχνίδι με διαφορετικά παιχνίδια, διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά με νευροδιαφοροποίηση απολαμβάνουν ιδιαίτερα το παιχνίδι με τα τρενάκια σε σύγκριση με άλλα παιχνίδια, και μάλιστα περισσότερο από τα νευροτυπικά παιδιά (Alhaddad κ.ά., 2018, Desha κ.ά., 2003- Dominguez κ.ά., 2006, Parten, 1933). Επιπλέον, ορισμένες έρευνες έχουν διαπιστώσει ότι τα αγόρια προτιμούν να παίζουν με τρενάκια περισσότερο από ό,τι τα κορίτσια (Lamminmäki κ.ά., 2012- Le Maner- Idrissi, 1996- Le Maner-Idrissi & Renault, 2006). Αλλά σε όλες τις άλλες έρευνες που έχουν συζητηθεί, **τα αγόρια και τα κορίτσια έπαιζαν με τα τρενάκια με τον ίδιο τρόπο** (δηλαδή, όσον αφορά το παιχνίδι ρόλων, τις κοινωνικές συμπεριφορές κ.λπ.) και δεν βρέθηκε σε όλες τις έρευνες αυτή η προτίμηση παιχνιδιού που σχετίζεται με το φύλο - **τα κορίτσια σε ορισμένες έρευνες ήθελαν να παίζουν με τρενάκια όσο και τα αγόρια** (Desha κ.ά., 2003- Trawick-Smith κ.ά., 2015).

Οι μελέτες σχετικά με το παιχνίδι των παιδιών με τρενάκια περιλάμβαναν παιδιά από πολλές διαφορετικές χώρες, πολιτισμούς και κοινωνικοδημογραφικά υπόβαθρα. Μία από τις μελέτες εξέτασε **αν το παιχνίδι ήταν διαφορετικό σε παιδιά από Αμερική από διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικοδημογραφικά υπόβαθρα και διαπίστωσε ότι δεν υπήρχαν διαφορές** (Trawick-Smith κ.ά., 2015).

Ποια είναι τα βασικά μηνύματα και τι σημαίνουν;

Τα αποτελέσματα όλων αυτών των επιστημονικών μελετών είναι πραγματικά ενδιαφέροντα, αλλά τι ακριβώς σημαίνουν; Σε αυτή την ενότητα, συγκέντρωσα αυτά τα ευρήματα μαζί με άλλα πράγματα που γνωρίζουμε για το παιχνίδι και την ανάπτυξη των παιδιών, προκειμένου να συνοψίσω πώς το παιχνίδι με τα τρένα μπορεί να ωφελήσει τα παιδιά.

1. Τα παιδιά προσποούνται ότι παίζουν με τα τρενάκια (τουλάχιστον) όσο παίζουν και με άλλα είδη παιχνιδιών. Αυτό ίσχυε για αγόρια και κορίτσια, για παιδιά στη Βόρεια Αμερική, την Αυστραλασία και την Ασία και για παιδιά από διαφορετικά κοινωνικοδημογραφικά στρώματα. Αυτό είναι σπουδαίο, γιατί μας δείχνει ότι όλα τα παιδιά θα μπορούσαν να αποκομίσουν οφέλη από το να παίζουν προσποιητά με παιδικά τρένα. Τα είδη των πλεονεκτημάτων που έχουν παρατηρήσει άλλοι ερευνητές σε παιδιά που καταπιάνονται πιο με το παιχνίδι ρόλων περιλαμβάνουν:

- Καλύτερες δεξιότητες **σχεδιασμού, αυτοελέγχου, μνήμης και προσοχής**, ένα σύνολο δεξιοτήτων που αναφέρονται ως «επιτελική λειτουργία» (Albertson & Shore, 2009- Kelly & Hammond, 2011). Βλέπουμε επίσης από άλλες έρευνες ότι το να ασχολούνται συχνότερα με το παιχνίδι ρόλων **βελτιώνει** αυτές τις δεξιότητες (Thibodeau κ.ά., 2016).
- Αυξημένη **δημιουργικότητα και φαντασία** (Russ & Wallace, 2013, Sachet & Mottweiler, 2013). Βλέπουμε επίσης από άλλες έρευνες ότι το συχνότερο παιχνίδι ρόλων **βελτιώνει** τη μετέπειτα δημιουργικότητα (Sansanwal, 2014).
- Καλύτερη **γλωσσική ανάπτυξη**. Σε άλλες έρευνες διαπιστώνουμε ότι μέσα από το συχνότερο παιχνίδι ρόλων **βελτιώνεται** η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών (Lillard κ.ά., 2013).
- Καλύτερες **δεξιότητες ανάληψης προοπτικής** (Dunn & Cutting, 1999- Harris, 2000) και **ενσυναίσθησης** (Brown κ.ά., 2017). Δεν μπορούμε να πούμε ακόμη με βάση την έρευνα αν συχνότερο παιχνίδι ρόλων βελτιώνει αυτές τις ικανότητες, αλλά ερευνητές του Πανεπιστημίου του Κάρντιφ και του King's College του Λονδίνου προσπαθούν να απαντήσουν σε αυτό το ερώτημα.

2. Όταν τα παιδιά παίζουν με τρενάκια μαζί με άλλα παιδιά, επιδίδονται σε διαφορετικά είδη συνομιλιών που είναι πιο φιλοκοινωνικές και συνεργατικές και αντανακλούν τους στόχους των παιδιών. Αυτό πιθανόν συμβαίνει επειδή σε σύγκριση με άλλα παιχνίδια, όπως τα παιχνίδια με θέμα χωριά και πόλεις - τα οποία είναι αρκετά «ανοιχτού τύπου» ως προς τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να παίζουν μαζί τους τα παιδιά-, τα παιχνίδια με τρενάκια είναι πιο ξεκάθαρο ποια είναι τα κομμάτια και πώς πρέπει να παίζουν με αυτά. Επομένως, τα παιδιά μπορούν να αρχίσουν αμέσως να συζητούν μεταξύ τους για το τι πρόκειται να κάνουν, για παράδειγμα πώς θα τοποθετήσουν τις ράγες του τρένου (Howe κ.ά., 2022a). Αυτό μας δείχνει ότι **όταν τα παιδιά παίζουν με παιχνίδια όπως αυτά που περιλαμβάνουν τρενάκια έχουν περισσότερες ευκαιρίες να εξασκήσουν τις δεξιότητες συνεργασίας και συλλογικότητας.**

Υπάρχουν δύο άλλες αξιοσημείωτες πτυχές του παιχνιδιού όταν τα παιδιά παίζουν με άλλους ανθρώπους. Πρώτον, **τα παιδιά μιλάνε για τις απόψεις άλλων ανθρώπων, τα παιχνίδια και τους χαρακτήρες που έχουν δημιουργήσει όταν παίζουν με τρένα.** Αυτό είναι ευεργετικό, καθώς όσο περισσότερο τα παιδιά χρησιμοποιούν αυτού του είδους τη γλώσσα, τόσο καλύτερα κατανοούν τι μπορεί να σκέφτονται, να αισθάνονται και να κάνουν οι άλλοι άνθρωποι (Bianco κ.ά., 2016). Αυτές οι δεξιότητες «κοινωνικής κατανόησης»

συνδέονται επίσης με τη χρήση του χιούμορ από τα παιδιά κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού (Paine κ.ά., 2022), το οποίο είναι επίσης παρόν όταν τα παιδιά παίζουν με τρένα.

3. Παρόλο που ορισμένες έρευνες διαπίστωσαν ότι τα αγόρια προτιμούν τα τρένα περισσότερο από ό,τι τα κορίτσια, τα αγόρια και τα κορίτσια που συμμετείχαν στις μελέτες έπαιζαν με τα τρένα με παρόμοιο τρόπο. Αυτό μας δείχνει ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια επωφελούνται από αυτό το παιχνίδι και παίζουν μαζί τους με τους ίδιους τρόπους, ανεξάρτητα από το αν είχαν επιλέξει τα ίδια τα παιδιά να παίξουν με τρενάκια.

4. Ένας λόγος για τον οποίο τα παιδιά μπορεί να παίζουν περισσότερο με τρενάκια σε σύγκριση με άλλα παιχνίδια είναι επειδή τα τρένα αντικατοπτρίζουν κάτι που είναι οικείο στα παιδιά και ταυτόχρονα ρεαλιστικό. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά έχουν ένα σημείο αναφοράς για το πώς πρέπει να παίζουν με αυτά τα παιχνίδια, επειδή γνωρίζουν τι ακριβώς είναι από τον κόσμο που βλέπουν γύρω τους (Chu κ.ά., 2006). Αυτό δεν ισχύει για τα παιχνίδια με οποία τα παιδιά είναι λιγότερο εξοικειωμένα είναι και επομένως δεν γνωρίζουν πώς πρέπει να παίζουν με αυτά. Τα παιδιά φαίνεται ότι επιδίδονται σε παιχνίδι ρόλων με τα τρενάκια παίζοντας θέματα ή σενάρια που είναι αναμενόμενα και τα οποία αντικατοπτρίζουν τι είναι αυτά τα παιχνίδια, για παράδειγμα μετακινώντας το τρένο κατά μήκος της γραμμής και οδηγώντας τους επιβάτες πάνω στο τρένο για να τους παραλάβουν και να τους μεταφέρουν στον προορισμό τους (Howe κ.ά., 2022b). Άλλοι ερευνητές διαπίστωσαν κάτι παρόμοιο με άλλους τύπους παιχνιδιών, όπου τα παιδιά προσποιούνταν περισσότερο με παιχνίδια που ήταν δομημένα και ρεαλιστικά σε σύγκριση με παιχνίδια που δεν ήταν (McLoyd, 1983- Trawick-Smith, 1990). Όλα αυτά σημαίνουν λοιπόν ότι τα παιδιά μπορεί να παίζουν και να προσποιούνται πιο συχνά με παιχνίδια όπως τα τρενάκια που είναι ρεαλιστικά και οικεία σε αυτά και επομένως αυτό μπορεί να τους παρέχει περισσότερες ευκαιρίες να αναπτύξουν τα οφέλη που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Συμπεράσματα

Τα παιδιά από διαφορετικά περιβάλλοντα απολαμβάνουν το παιχνίδι με τρένα με διαφορετικούς τρόπους. Επιδίδονται σε παιχνίδι ρόλων με τρένα τόσο μόνα τους όσο και με άλλα παιδιά, ενώ παίζουν επίσης στήνοντας και οργανώνοντας τα τρένα, τις ράγες και άλλα παιχνίδια που αποτελούν μέρος των συλλογών με τρενάκια. Ως εκ τούτου, το παιχνίδι με τρένα δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να αναπτύξουν και να εξασκηθούν σε μια σειρά από δεξιότητες που είναι ευεργετικές για την ανάπτυξη και την ευημερία τους, όπως: δημιουργικότητα και φαντασία, γλώσσα, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και κατανόηση των άλλων και δεξιότητες σκέψης που είναι σημαντικές για την επίλυση προβλημάτων. Αυτά είναι σπουδαία νέα τόσο για τους γονείς όσο και για τα παιδιά: κάτι που τα παιδιά λατρεύουν να κάνουν -το να παίζουν με τρενάκια- αποδεικνύεται ευεργετικό για πολλές πτυχές της ανάπτυξής τους.